

“050211 - Psixologiya”

Fənlərin sayı	Fənnin adı	AKTS Krediti
Ümumi fənlər		
1.	Azərbaycanın tarixi Bu fənn Azərbaycanın müasir dövlətçilik ənənələrinin yaranmasını, mərhələlərini, formalaşmasını və inkişafını öyrənir, müasir Azərbaycan dövlətçiliyinin güclənməsində siyasi, ideoloji, iqtisadi, mədəni amillərin rolunu təhlil və tədqiq edir. Tələbələrimizdə vətənpərvərlik hissini aşılamaq üçün müxtəlif tarixi mərhələlərdə yaranmış dövlətlərin siyasi tarixi, ayrı-ayrı şəxsiyyətlərin qəhrəmanlıq nümunələri tarixi faktlar əsasında şərh olunur. Müasir dünyada Azərbaycan dövlətinin yeri və rolu sistemli təhlil edilir. Əsas məqsəd tələbələrdə geniş dünyagörüşünün, vətən sevgisinin, tarixi hadisələri analitik təhlil etmə qabiliyyətinin və hadisələrdən, siyasi proseslərdən düzgün nəticə çıxarmaq qabiliyyətini formalaşdırmaqdan ibarətdir.	5
2.	Xarici dildə işgüzar və akademik kommunikasiya Bu fənn çərçivəsində tələbələrə ixtisası üzrə xarici dillərdən birində təqdimat etmək, nətiqlik, akademik və işgüzar yazı, şifahi və yazılı bacarıqların aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.	5
3.	Azərbaycan dilində işgüzar və akademik kommunikasiya Bu fənn çərçivəsində tələbələrə Azərbaycan dilində təqdimat etmək, nətiqlik, akademik və işgüzar yazı bacarıqlarının aşılmasına xüsusi diqqət yetirilməlidir.	4
Seçmə fənlər (Seçmə fənlər ali təhsil müəssisəsi tərəfindən müəyyən edilir. İxtisasın spesifikasiyasından asılı olaraq seçmə fənlərə əlavə oluna bilər)		
4.1.	Fəlsəfə Bu fənn fəlsəfənin yaranması və inkişafının əsas mərhələləri, varlıq haqqında fəlsəfi təlim, materiya anlayışı. Müasir elm materiyanın quruluşu haqqında, hərəkət. Məkan və zaman, dialektikanın əsas qanunları və kateqoriyaları, fəlsəfədə şüur problemi, insanın fəlsəfi anlamı, təbiət və cəmiyyət, idrak və onun strukturu, elmi idrak və onun metodları, yaradıcılıq və intuisiya, elmin etikası, sosial idrakın spesifikasiyi. Cəmiyyət özüinkişaf edən sistemdir, ictimai həyatın əsas sferaları. İqtisadi həyatın fəlsəfi səpgisi, cəmiyyətin sosial sferası, siyasi həyatın fəlsəfi təhlili, cəmiyyətin mənəvi həyatı, tarixi prosesin subyektləri və hərəkətverici qüvvələri, mədəniyyət və sivilizasiya, şəxsiyyət və sosial dəyərlər təhlil və tədqiq edilir. Sosiologiya Bu fənn sosial hadisələri və prosesləri bütöv sosial sistem olan cəmiyyət kontekstində nəzərdən keçirir, sosiologiyanın strukturunu, predmetini, metodologiyasını, metodlarının xüsusiyyətlərini, müasir sosioloji biliyin nəzəri səviyyələrini, eləcə də xüsusi sosioloji konsepsiyaların rəngarəngliyini təhlil və tədqiq edir. Bu sahədə elmi axtarışların mümkün perspektivlərini öyrənir. Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası və hüququn əsasları Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyası, Azərbaycan dövlətinin konstitusiya statusu, Azərbaycan Respublikası vətəndaşlığı, insan və vətəndaş hüquqları, azadlıqları və vəzifələri, dövlət hakimiyyəti, Konstitusiya əsasında hakimiyyətin bölünməsi, qanunvericilik hakimiyyəti, icra hakimiyyəti və onun orqanları, məhkəmə hakimiyyəti, onun quruluşu və sistemi, əmək hüququnun əsasları, mülki hüququn əsasları, ailə hüququnun əsasları, cinayət hüququnun əsasları.	3
Məntiq		

Məntiq fənni insana imkanları obyektiv qiymətləndirməyə, tez və düzgün qərar verməyə, fikirləri aydın şəkildə ifadə etməyə, həmsöhbəti düzgün arqumentlərdən istifadə edərək inandırmağa, qeyri-müəyyən vəziyyətlərdən uzaq olmağa kömək edir. Bu fənn məntiqi düşünmə qabiliyyətini qiymətləndirir, məntiqi qanunauyğunluqları qavramaq və tətbiq etmək bacarığını ölçür və müxtəlif sahələrdə məlumat fondunun nə qədər zəngin olduğunu öyrənməyə imkan verir.

Etika

Bu fənnə etik fikir, onun təkamülünün əsas mərhələləri: Qədim Hindistan və Çində etik fikir, antik dövrdə etik fikir, orta əsrlər və yeni etik fikir. Azərbaycanda etik fikir, islam etikası, əxlaqın mahiyyəti və əsas funksiyaları, əxlaq və ictimai şüurun digər formaları, əxlaqi şüur və fəaliyyət, etikanın əsas kateqoriyaları: xeyir və şər, borc və vicdan, şərəf və ləyaqət, xoşbəxtlik və həyatın mənası, tətbiqi etika və peşə etikası haqqında məlumat verilir.

4.2.

İnformasiya texnologiyaları (ixtisas üzrə)

Verilən, informasiya və bilik anlayışları, onların xassələri, xarakteristikaları, Əlifbalar, sistemlər, dillər, say sistemləri, kodlaşdırma sistemləri, informasiyanın kodlaşdırılması, hesablama texnikasının təşəkkülü, inkişafı, fərdi kompyuterlərin texniki təminatı, əsas və periferiya qurğuları, informasiya proseslərinin avtomatlaşdırılması alqoritmləri, fərdi kompüterlərin proqram təminatı. Əməliyyat sistemləri. Windows ƏS, Windows ƏS-nin standart proqramları, tətbiqi proqram təminatı. Ms Office paketi haqqında, mətn tipli informasiyaların emalı. Ms Word mətn redaktoru, kompüter qrafikası. Qrafik redaktorlar, Ms Power Point qrafik redaktoru, ədəd tipli informasiyaların emalı. Ms Excel elektron cədvəli, verilənlər Bazası. Baza modelləri. VBİS-lər, informasiya sistemləri, Relyasion VBİS-lər. Ms Access VBİS, informasiyanın şəbəkə emalı. Kompüter şəbəkələri, Lokal şəbəkələr. Şəbəkə topologiyaları, şəbəkə arxitekturası. OSI modeli. Protokollar, ünvanlaşma, qlobal informasiya infrastrukturunu İnternet, informasiya təhlükəsizliyi. İnformasiya mühafizəsi.

3

İnformasiyanın idarə edilməsi

İnformasiyanın idarə edilməsi fənni İKT baza kompüter bilikləri fənninin davamı olaraq tədris edilir. Fənnin tədrisində əsas məqsəd - İKT baza kompüter bilikləri fənnində öyrənilənlərin tətbiqi ilə tanış olmaq, informatlaşmış cəmiyyət dövründə müasir informasiya texnologiyalarının tətbiq sahələrini öyrənmək və onları düzgün tətbiq edə bilməkdir. Belə ki, burada dövlət idarəçiliyində, iqtisadiyyatda, bank və turizm sektorunda, biznes sahəsində informasiya texnologiyalarının rolu, həmçinin bulud texnologiyaları, onun tətbiqləri və modelləri haqqında məlumat verilir.

Sahibkarlığın əsasları və biznesə giriş

Sahibkarlıq mühiti və rəqabəti, kiçik və orta sahibkarlıq, sahibkarlıq fəaliyyətində vergiqoyma, qiymət siyasəti, menecment və marketing sistemi. Biznesin təşkilati-hüquqi formaları. GZİT təhlil, sahibkarlığın xarici və daxili mühiti. Kommersiya, maliyyə, məsləhət, istehsal sahibkarlığı. Uçot, yenidən bölüşdürmə, stimullaşdırıcı, balanslaşdırıcı və istehsalın yerləşdirilməsi.

Politologiya

Politologiya siyasət haqqında elmdir. Siyasi fikrin inkişafının əsas mərhələləri. Azərbaycanın siyasi fikrinin inkişaf mərhələləri. Siyasət cəmiyyətin tənzimləyici, təşkilədiçi və nəzarətedici funksiyasıdır. Siyasi hakimiyyət və onun daşıyıcıları. Siyasi elita. Siyasi sistem nəzəriyyəsi. Siyasi rejimlər. Siyasi partiyalar və partiya sistemləri. Demokrasiya: əsas təsisatlar. Parlament başlıca demokratik təsisatdır. Seçki sistemləri. Dövlət başlıca siyasi təsisatdır. Siyasi şüur və siyasi ideologiya. Siyasi mədəniyyət. Vətəndaş cəmiyyəti. Dünya siyasəti nəzəriyyəsi və beynəlxalq siyasi münasibətlər. Modernləşdirmə konsepsiyası siyasi inkişafın nəzəri modeli kimi. Siyasi texnologiyalar. Siyasi tədqiqatlar və siyasi təhlil. Siyasi qərarların qəbulu. Beynəlxalq münasibətlərin politologiyası. Beynəlxalq siyasətin

	qlobal problemləri. Dövlətin xarici siyasət fəaliyyəti.	
	İxtisas fənləri	120
5.	Müasir informasiya- kommunikasiya texnologiyaları və informasiya təhlükəsizliyi Fənn çərçivəsində müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının təsnifatı və xüsusiyyətləri; müxtəlif növ kompüter qurğuları və şəbəkə texnologiyaları daxil olmaqla, informasiya texnologiyalarının (İT) əsasları; İkili say sistemləri kimi müxtəlif məlumatların təqdim etmə sxemləri; İT mühitində fəaliyyət göstərmək üçün lazım olan alətlər və tətbiqlərə giriş təqdim edilir; informasiyanın kompüter emalının əsas prinsipləri (kodlaşdırılması, saxlanması, ötürülməsi və s.) öyrədilir. İnformasiya cəmiyyətinin konsepsiyası və xüsusiyyətləri, cəmiyyətin informasiyalaşdırılması prosesinin inkişaf mərhələləri, müxtəlif sahələrdə informasiya texnologiyalarının rolu (Elektron həyat; Kommunikasiya; Virtual cəmiyyət; Elektron imza və s.); informasiya texnologiyalarının effektivliyinin meyarları, informasiya və kiber təhlükəsizlik; Müasir əməliyyat sistemləri (ƏS) və onların iş prinsipi; Əməliyyat sistemlərində faylların idarə olunması; Proqramlaşdırmanın əsasları; Şəbəkələşmə; Veb sistemləri və texnologiyaları; Veb səhifələrin hazırlanması (HTML kodları və WYSIWYG redaktorlar); Süni intellekt sistemləri; İnformasiya təhlükəsizliyi və ona nail olma yolları: şifrələmə üsulları; kriptosistemlər; steqanoqrafiya; informasiyanın gizlədilməsi üsulları; şəbəkə təhlükəsizliyi; rəqəm imza texnologiyası; kompüter və informasiyanın kiberhücumlardan qorunması və icazəsiz istifadəsinin qarşısını almaq üçün təhlükəsizlik tədbirlərindən istifadə etmək, antiviruslar və s.; MS Office 365 paket proqramlarının tətbiqləri: MS Word mətn prosessorunun imkanları, MS Excel cədvəl prosessorunda mürəkkəb (ixtisas üzrə) cədvəllərin qurulması, hesablamaların aparılması və s., Təqdimatların hazırlanması, PDF faylların hazırlanması və redaktəsi, Teams proqramı və s. proqramların (tətbiqi proqramların) imkanlarından istifadə; Verilənlər bazası (VB), Verilənlər bazasının idarəetmə sistemləri (VBİS) və onun imkanları öyrədilir.	3
6.	Mərkəzi sinir sisteminin (MSS) anatomiyası və fiziologiyası Mərkəzi sinir sisteminin anatomiyası tədris olunarkən tələbələrə hüceyrələr, toxumalar və ayrı-ayrı orqanlar arasında qarşılıqlı əlaqələrin yaradılmasının orqanizmin tamlığını təmin etməsində rolu təqdim olunur. Tələbələr mərkəzi sinir sisteminin orqanizmdə gedən prosesləri tənzimləyərək və orqanların işinə istiqamət verərək orqanizmin bütün fəaliyyətlərini nəzarət altında saxlamasını öyrənirlər. MSS-nin funksional vəziyyətinin orqanizmlə xarici mühit arasındakı əlaqəyə təsiri araşdırılır. MSS afferent impulsları qəbul edir, analiz və sintez edir, efferent impulsları formalaşdırır və onların təsiri ilə orqanların fəaliyyətini bu və ya digər istiqamətə yönəldir. O, həmçinin mühitin dəyişikliklərinə və təsirlərinə qarşı bütöv orqanizmin uyğunlaşma reaksiyalarını formalaşdırır. Mərkəzi sinir sisteminin müxtəlif şöbələri haqqında biliklər təqdim olunur: onurğa beyin, baş beyin, arxa beyin, orta beyin, beyincik, ara beyin, ön beyin.	6
7.	ASF və sensor sistemin fiziologiyası Ali sinir sistemi və sensor sistemin fiziologiyası fənni beyin haqqında təlimin əsas inkişaf sahələri, orqanizmin bir sıra mühüm həyati funksiyalarının sinir tənzimlənməsi, heyvan və insanda ali sinir fəaliyyətinin mürəkkəb davranış formalarını öyrədir. Buna əlavə olaraq, I və II siqnal sistemləri, insanın ali sinir	3

	fəaliyyətinin tipləri, xüsusiyyətləri, pozğunluqları, yuxu, motivasiya, emosiya, yaddaş, sensor sistemlər və onların funksiyası haqqında mövzuları təqdim edir.	
8.	Psixologiyada riyazi və statistik metodlar Psixologiyada riyazi metodlar fənni çərçivəsində psixologiya elmində istifadə olunan statistik alətlər təqdim olunur. Bu fənn psixoloji fərziyyəni yoxlamaq üçün müxtəlif statistik təhlillərdən istifadəni öyrədir, həmçinin, eksperimental, kvazi-eksperimental və korrelyasiyalı tədqiqat dizaynlarının üstün və çatışmayan cəhətlərini araşdırmağa kömək edir. Hal-hazırda psixoloji məlumatların riyazi təhlilini verən kompüter proqramlarının olması nəzərə alaraq bu fənnin tədrisi zamanı əsas diqqət SPSS, Stata kimi kompüter proqramlarının mənimsənilməsinə, bu və ya digər statistik metodun öyrənilməsinə yetirilir	4
	Ümumpsixoloji praktikum Ümumpsixoloji praktikum fənni praktik məşğələlər vasitəsilə tələbələrin müxtəlif psixoloji proseslərin ölçülməsi, psixi funksiyaların təzahürünün praktik həlli yollarını müəyyən etmək üçün geniş imkanlar yaradır. Bu kurs tələbələrdə refleksiv qabiliyyətlərin inkişafı vasitəsilə psixoloji məlumat əldə etmək üsulları ilə tanış olmağa, öz davranışını və digər insanların davranışlarını psixoloji olaraq müşahidə və təhlil etmək qabiliyyətinin inkişafına, özünü təhlil etməyə pedaqoji əsaslandırılmış marağın formalaşmasına, peşəkar əhəmiyyətli keyfiyyətlərin təkmilləşdirilməsinə kömək edir, tələbələr müstəqil tədqiqat prosesinin aparmğa hazırlanırlar.	12
9.	Ümumi psixologiya Ümumi psixologiya nəzəri və eksperimental psixoloji tədqiqatları ümumiləşdirən, psixoloji bilikləri inteqrasiya, psixologiyann ən ümumi psixoloji qanunauyğunluqlarını, nəzəri prinsiplərini və metodlarını, onun əsas anlayışlarını və onların mövcud vəziyyətində və tarixi inkişafında kateqorial quruluşunu öyrənən psixologiyann bir sahəsidir. Ümumi psixologiya sahəsində aparılan tədqiqatların nəticələri psixologiya elminin bütün sahələrinin fundamental əsasını təşkil edir. Ümumi psixologiya üzrə təlimin nəzəri hissəsi xüsusi tematik bölmələrin, psixoloji tədqiqatların müasir tendensiyalarının, psixologiya tarixinin, psixologiyann metodoloji əsaslarının və problemlərinin dərinədən öyrənilməsinə əhatə edir. Ümumi psixologiyann predmeti həm konkret şəxsin psixikası və psixi hadisələri, həm də qrup və kollektivlərdə müşahidə olunan psixi hadisələrdir. Ümumi psixologiya psixi proseslər, psixi vəziyyətlər və psixi xassələrin insanın davranışında təzahürlərinin öyrənilməsi yollarını təqdim edir.	34
10.	Eksperimental psixologiya Eksperimental psixologiya fənni tətbiqi elm sahəsi olmaqla eksperimental üsullarla aparılan bütün növ elmi və psixoloji tədqiqatların ümumi istiqamətlərini öyrədir. Eksperimental psixologiya psixologiyann xüsusi bir növü deyil, psixologiya elminin ən müxtəlif sahələrini əhatə edən ümumi metodoloji yanaşmadır. Bu kursda eksperimental psixologiyann təşəkkül və inkişafının qısa tarixi-psixoloji səciyyəsi, psixologiya sahəsində eksperimental tədqiqatların növləri, mərhələləri, tədqiqatın planlaşdırılması və aparılması, eksperimental tədqiqatın nəticələrinin işlənməsi, ümumiləşdirilməsi və təhlili təqdim olunur.	5
11.	Psixofiziologiya Psixofiziologiya subyektiv hadisələrin, halların və fərdi fərqlərin fizioloji mexanizmlərini öyrənən elmdir. Psixi proseslərin fizioloji mexanizmlərinin sistemli, sinir, sinaptik və molekulyar səviyyədə öyrənilməsi psixofiziologiyann əsas vəzifəsi kimi təqdim olunur. Fənnin əsas tədqiqat paradıqması: insan - neyron –model formulasıdır. Nəzəri psixofiziologiyann əsas istiqamətləri informasiyanın kodlaşdırılması və dekodlanmasının psixofizioloji mexanizmləri, qavrayışın psixofiziologiyası, diqqətin psixofiziologiyası, yaddaş və öyrənmənin	4

	psixofiziologiyası, hərəkətlərin psixofiziologiyası və vegetativ reaksiyalara nəzarət, iradənin psixofiziologiyası, təfəkkür və nitqin psixofiziologiyası, emosiyaların psixofiziologiyası; funksional vəziyyətlərin psixofiziologiyası kimi məsələlərin öyrənilməsidir.	
12.	Klinik psixologiya Klinik psixologiya psixi hadisələri xəstəliklərlə əlaqəsi nöqteyi-nəzərindən öyrənən psixologiyanın bir sahəsidir. Klinik psixologiya sahəsi psixi sağlamlığın diaqnostikasını, psixofizioloji problemləri anlamaq üçün elmi tədqiqatların təşkili və aparılmasını, psixoloji korreksiyanın (psixoterapiya) inkişafı, həyata keçirilməsi və qiymətləndirilməsini əhatə edir. Klinik psixologiya psixoterapevtik üsullar, o cümlədən konsultasiya, fərdi psixoterapiya, ailə psixoterapiyası, ailə məsləhəti və fiziki sağlamlıq pozğunluqları ilə bağlı psixoloji problemlər yaşayan insanlara müxtəlif dəstək formaları vasitəsilə mövcud psixoloji problemlərin aradan qaldırılması yollarını öyrədir.	6
13.	Pedaqoji psixologiya Pedaqoji psixologiya- təlim və tərbiyə prosesində şəxsiyyətin inkişafının və formalaşmasının psixoloji mexanizmlərini öyrənən elm sahəsidir. Bu elm sahəsi təlim və tərbiyə prosesinin bu və ya digər mərhələsində insan şəxsiyyətinin necə dəyişdiyini şərh edir, lazım gəldikdə inkişafın düzgün istiqamətlənməsi üçün metodlar işləyib hazırlayır. Pedaqoji psixologiya tələbələrdə ümumi nəzəri dünyagörüşün formalaşdırılmasında, təlim-tərbiyə psixologiyası sahəsində tədqiqatlar aparılmasında, eləcə də praktik psixologiyaya marağın yaranmasında müstəsna əhəmiyyət kəsb edir. Pedaqoji psixologiya kursunun tədrisinin əsas məqsədi tələbələrdə psixi inkişafın ahəngdarlığını təmin edən əsas mexanizmlərin və təlim-tərbiyə prosesində şəxsiyyətin formalaşmasının başlıca şərtlərini müəyyənləşdirməkdən, təhsil prosesinin onun subyektlərinə təsirinin mexanizmini aydınlaşdırmaqdan ibarətdir.	4
14.	İnkişaf və yaş psixologiyası İnkişaf və yaş psixologiyası müasir psixologiyanın əsas sahələrindən biri olub insan psixikasının inkişaf dinamikasını, psixi inkişafın zəruri şərtləri, hərəkətverici qüvvələrini, şəxsiyyətin psixi proses və psixi xassələrinin ontogenezinin inkişaf xüsusiyyətlərini, yaş dövrlərinin çoxcəhətli və ziddiyyətli olan dialektik mahiyyətini, hər bir yaş dövrünə xas olan psixoloji xüsusiyyətləri öyrənir. Uşağın inkişafı ilə əlaqədar bütün məsələlər sistem halında şərh edilir. Bu kurs çərçivəsində inkişaf və yaş psixologiyası ilə bağlı təsəvvürlərin formalaşdırılması məsələləri, müxtəlif yaş dövrləri və onların xüsusiyyətləri, uşaqda zəruri keyfiyyətləri tərbiyə etmək üçün onun psixi inkişaf xüsusiyyətlərinin öyrənilməsini, müxtəlif yaş mərhələlərində dinamikanın fərqli yönümü kimi məsələlər öz əksini tapır.	5
15.	Sosial psixologiya Sosial psixologiya fənni sosial-psixoloji təfəkkürün əmələ gəlməsi, inkişafı tarixini, metodiki və metodoloji məsələləri, şəxsiyyətin yönəlişləri, sosializasiyanın sosial-psixoloji effektlərini, qrup nəzəriyyəsinin ümumi məsələlərini, ünsiyyətin sosial-psixologiyasını, ünsiyyət prosesində psixoloji təsir məsələlərini öyrənir. Bu kurs daxilində sosial psixologiyanın tarixi və nəzəriyyəsi, elmin formalaşmasının metodoloji əsasları, insanların ünsiyyət və qarşılıqlı münasibətlərinin sosial-psixoloji qanunlarının təhlili, şəxsiyyət problemləri, peşəkar əhəmiyyətli şəxsiyyət əlamətlərinin sistemləşdirilməsi, sabit, müsbət münasibətlərin formalaşdırılması yolları, tətbiqi tədqiqatın əsas istiqamətlərinin öyrənilməsi təqdim olunur. Bununla yanaşı bu fənn şəxsiyyətdaxili (emosiyalar, sosial idrak, yönəlliklik, "mən" anlayışı) və şəxsiyyətlərarası (digərlərinə kömək etmə, aqressiya, qərəzli münasibət və ayrışdırıcılıq, cəlb etmə, qrup prosesləri və qruplar arası münasibətlər) səviyyələrdə	6

	baş verən prosesləri təhlil edir.	
	Hüquq psixologiyası Hüquq psixologiyası hüquqi normaları ilə tənzim olunan insanların psixika və davranışının psixoloji mexanizmini, faktlarını və qanunauyğunluqlarını öyrənir. Hüquq psixologiyası hüquqla bağlı fəaliyyətin psixoloji xüsusiyyətlərini araşdırır, hüquq psixologiyasının predmetini, tədqiqat metodlarını, cinayət prosesi iştirakçılarının davranışının psixoloji xüsusiyyətlərini, o cümlədən dindirməyə verilən psixoloji tələbləri, kriminal psixologiyanı, cinayətkarın şəxsiyyətinin və davranışının formalaşmasının psixoloji xüsusiyyətlərini, cinayətin motivlərini, məhkəmə-psixoloji ekspertizası məsələlərini, islah psixologiyası və s. əhatə edir. "Hüquq psixologiyası" fənninin tədrisinin əsas məqsədi psixologiya ixtisası üzrə təhsil alan tələbələrə hüquq psixologiyasının ayrı-ayrı sahələrinə-kriminal psixologiya, ibtidai istintaqın psixologiyası, məhkəmə-psixoloji ekspertizası, islah psixologiyasına dair biliklər vermək, eləcə də praktik məsələlərin həllində bu biliklərdən müstəqil surətdə istifadə etmək bacarığı aşılamaqdan ibarətdir	6
16.	Ailə psixologiyası Ailə nikah və ailə münasibətlərinin təkamülünü və mahiyyətini, onların yaranma, formalaşma, sabitləşmə və dağılma xüsusiyyətlərini öyrənən, ailə və nikahın xüsusiyyətlərini tarixi, sosial-psixoloji və fərdi-psixoloji kontekstlərdə təsvir edən psixologiyanın bir bölməsidir. Bu kursda ailə üzvlərinin bir-biri ilə münasibətlərinin emosional və funksional xüsusiyyətlərini nəzərə alaraq ailədaxili münasibətlərin psixoloji mexanizmləri öyrənilir, ailənin tərbiyə üsulları və ailə çütlüklərinin psixoloji, psixofizioloji münasibətləri ayırd edilir. Bununla yanaşı kursda nikah formalarının tarixi və təkamülü, gənclərin ailəni formalaşdırmağa hazırlığı, ailənin həyat dövrü, həyat yoldaşları arasında münasibətlər, valideyn-övlad münasibətləri, ailə ilə cəmiyyət arasında münasibətlər də öyrənilir. Ailə psixologiyasının mövzu sahəsinə çütlüklərin cinsi rollarının onların münasibətlərinə təsiri və bu rolun seçiminə təsir göstərən amillər də öyrənilir.	5
17.	Menejment psixologiyası Menejment psixologiyası fənni psixologiyası iki elmi fənnin - idarəetmə nəzəriyyəsi və psixologiyasının qovşağında formalaşmış və inkişaf etməkdə olan bir elmdir. Bu fənn idarəetmə psixologiyası predmetinin mürəkkəb xarakterini və məzmununun genişliyini müəyyən edir, eyni zamanda bu iki fənnin əsas məlumatlarına əsaslanır, təşkilati sistemlərin strukturunun və fəaliyyətinin xüsusiyyətlərini ortaya qoyan qeyri-psixoloji ideyalarla uyğun olaraq psixoloji bilikləri üzvi şəkildə inteqrasiya edir. Bu kursda idarəetmə fəaliyyəti anlayışını əsas götürsək, ən mühüm psixoloji problemlərin diapazonunu müəyyən etmək və onları əlaqələndirilmiş sistemə daxil etmək mümkündür. Burada liderin şəxsiyyətində idarəetmə psixologiyası, onun idarəetmə ehtiyaclarını və qabiliyyətlərini, həmçinin ən mühüm vəzifəni, problemlə məzmunu, idarəetmə niyyətlərini, şəxs tərəfindən qəbul edilmiş idarəetmə prinsip və qaydalarını özündə birləşdirən fərdi idarəetmə konsepsiyasını fərqləndirir. Menecment psixologiyası tərəfindən öyrənilən nəzarət alt sistemi adətən iyerarxik olaraq bir-biri ilə əlaqəli liderlərin böyük qrupunun birgə fəaliyyəti ilə təmsil olunur. Bu kursda idarəetmə psixologiyası sahəsindəki inkişafın praktiki həyata keçirilməsi üçün zəruri olan diaqnostik vasitələrin yaradılması, liderlərin təlimi üçün fəal metodların işlənilib hazırlanması, idarəetmə konsaltinqləri, xüsusən də peşəkarlığın artırılması, rəhbər vəzifələrə təyini üçün ehtiyatın yaradılması və s. kimi məsələlər öyrənilir.	4
18.	Siyasi psixologiya Siyasi psixologiya siyasətin, siyasətçilərin və siyasi davranışın psixoloji mexanizm və qanunauyğunluqlarını öyrənir. Bu kursda siyasi prosesləri, siyasi psixologiyanın bir elm kimi səciyyəsi, siyasi psixologiyanın inkişaf tarixi, siyasi hadisələri	4

	öyrənmək üçün zəruri olan metodlar, siyasi davranış, siyasi liderin psixologiyasının öyrənilməsinə yönəlmiş nəzəriyyələr, o cümlədən şəxsiyyət və siyasət, şəxsiyyətin siyasi sosiallaşması, kütlələrin psixologiyası, terrorizmin siyasi-psixoloji analizi, milli xarakterin, siyasi təsirin siyasi reklamın psixoloji məsələləri öyrənilir. Siyasi psixologiya fənnini öyrənməklə tələbələr müasir siyasi proseslərin psixoloji mexanizmini dərk etmək imkanı qazanır. Siyasi psixologiya kursunun tədrisinin əsas məqsədi siyasi proseslərin psixoloji mexanizmləri, siyasi hadisələrin və siyasi davranışın gedişi, onun ayrı-ayrı mərhələlərində baş verən dəyişikliklərin qanunauyğunluqları haqqında informasiya ilə tələbələri tanış etmək, onlarda siyasi proseslərə psixoloji təsirin mexanizmləri, bu təsirlərin öyrənilməsi üçün zəruri metodikaların seçilməsi, siyasi proseslərin adekvatlığının təmin edilməsi üçün biliklərin və metodiki yanaşmanın formalaşdırmaqdan ibarətdir. Bununla yanaşı fənnin tədrisinin əsas məqsədlərindən biri tələbələri liderlik psixologiyası, kütlə psixologiyası, siyasi sosiallaşmanın qanunauyğunluqları, seçkiabağı kompaniyanın psixoloji mexanizmləri ilə tanış etməkdir.	
19.	Biznes psixologiyası və sahibkarlıq Biznes psixologiyası və sahibkarlıq fənni cəmiyyətin sosial və iqtisadi inkişafı proseslərinin təsiri altında ilk növbədə psixologiya, sosiologiya və iqtisadiyyat kimi bir çox fənlərin kəsişməsində yaranmış psixologiyanın müasir bir sahəsidir. Bu yeni tendensiyanın formalaşması psixoloji baxımdan elm kiçik və orta biznesin üzləşdiyi və peşəkar psixoloqların iştirakını tələb edən çoxsaylı problemlərə cavabdır. Bu fənn çərçivəsində sahibkarlıq fəaliyyəti ilə məşğul olan şəxslərin psixoloji xüsusiyyətləri öyrənilir və sahibkarlıq fəaliyyəti özünügerçəkləşdirmə və adaptasiya prosesi kimi təqdim olunur. Bu fənn özündə psixologiya elminin digər sahələrində (sosial psixologiya, şəxsiyyət psixologiyası, psixodiagnostikanın əsasları, idarəetmə psixologiyası) olan bilik və bacarıqları cəmləşdirir. Fənn sahibkarlığın sosial-iqtisadi və psixoloji fenomen olaraq inkişafının psixoloji qanunauyğunluqlarını, müasir sahibkarın psixoloji xüsusiyyətlərini, sahibkarlıq fəaliyyəti və gender məsələsi, şəxsiyyətin adaptasiyası və sahibkarlıq potensialının üzə çıxması və həyata keçirilməsi, sahibkarlıq fəaliyyətinin sosial-psixoloji aspektləri, işgüzar situasiyaların təhlili, şəxsi potensialın diaqnostikası kimi məsələlər üzrə biliklər və onların tətbiqi qaydalarını öyrədir.	3
20.	Mülki müdafiə Fənn çərçivəsində fəvqəladə halların qarşısının alınması və aradan qaldırılması üçün vahid dövlət sistemi, təbii fəlakətlər zamanı təhlükəsizliyin təmin edilməsində vətəndaşların hüquq və vəzifələri, fərdi və kollektiv müdafiə prinsipləri, qəza-xilasetmə və digər təxirəsalınmaz işlər, ilk tibbi yardımın göstərilməsi, təcili təxliyə və bərpa tədbirləri, təhsil sahəsində mülki müdafiə tədbirləri təşkil etmək kimi məsələlər tədris olunur	3
	Ali təhsil müəssisəsi tərəfindən seçilən fənlər	60
21.	Psixologiya tarixi Psixologiya tarixi psixologiyanın müəyyən sahələri və problemləri üzrə bilikləri sintez edən bir neçə mürəkkəb fənlərdən biridir. Bir tərəfdən onun məzmunu digər kurslardan əldə edilən biliklərə - ümumi, inkişaf, sosial psixologiya və s. əsaslanır, digər tərəfdən, psixologiya tarixi bu bilikləri bir sistemə gətirməyə, psixologiyanın formalaşmasının məntiqini, onun predmetinin dəyişdirilməsinin səbəblərini, aparıcı problemləri başa düşməyə imkan verir. Psixologiya tarixinin predmeti psixi reallığın dərk edilməsinə müxtəlif yanaşmalar kontekstində nəzərdən keçirilən psixikaya baxışların formalaşması və inkişafı qanunauyğunluqlarıdır. Psixologiya tarixində istifadə olunan metodlar ümumi psixologiyanın metodlarından əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənir. Psixologiya tarixinin əsas metodu nəzəri yenidənqurmadır, ondan istifadə etməklə keçmişin elmi sistemləri və psixoloji biliklərin əldə edilməsi,	3

	əsaslandırılması və sistemləşdirilməsi proqramları təsvir edilir və müasir psixologiyanın nailiyyətləri ilə bağlı tənqidi təhlil edilir. Psixologiyanın metodoloji əsasları Psixologiyanın metodoloji əsasları psixologiyanın bir sıra problemlərini, o cümlədən metodoloji biliklərin strukturu, metodoloji biliyin təsviri və normativ funksiyaları, ümumi elmi və xüsusi elmi metodologiya arasındakı əlaqə, elmi və qeyri-elmi psixoloji biliklər və s. nəzərdən keçirilməsini özündə əks etdirən bir elm sahəsidir. Burada metodologiya psixoloji tədqiqatın ümumi metodologiyası, xüsusi metodologiyası, və metodologiya - konkret metodik priyomların məcmusu kimi nəzərdən keçirilir, psixoloji tədqiqatın əsas prinsipləri öyrənilir.	
24.	Psixolinqvistika Psixolinqvistika psixologiya ilə dilçiliyin kəsişməsində olan bir elm sahəsidir. O, dil, təfəkkür və şüurun əlaqəsini öyrənir. Bu elm çərçivəsində nitqin yaranması - və qavranılması mexanizmlərinin öyrənilməsi əsasında nitq məlumatlarının təsviri, cəmiyyətdə nitq fəaliyyətinin funksiyalarının öyrənilməsi, nitq məlumatları ilə ünsiyyət iştirakçılarının xüsusiyyətləri arasındakı əlaqənin öyrənilməsi (natiqin niyyətlərinin məlumatlara çevrilməsi, dinləyicilər tərəfindən şərh edilməsi), şəxsiyyətin inkişafı ilə əlaqədar nitq inkişafının təhlili öyrənilir. Antropologiya Antropologiya insanın mənşəyini, inkişafını__təbii və mədəni mühitlərdə mövcudluğunu öyrənən elmi sahəsidir. Antropologiyanın bir elm təbiət tarixini, fiziki quruluşunu, psixologiyasını, mədəniyyətini və dilini əhatə edən bir elm olmaqla yanaşı, insan haqqında universal elm kimi özünü göstərir. İnsan təbiəti və insan cəmiyyəti haqqında ilk ümumi anlayışlar coğrafi determinizm və təkamülçülük nəzəriyyəsinin əsas istiqamətləri də bu elm sahəsi tərəfindən öyrənilir.	5
25.	Kulturologiya Mədəniyyət – insanın, cəmiyyətin və dövlətin tükənməz inkişaf mənbəyidir. Bu, ölkənin müstəqillik və sabitliyinin əsası, xalqın həyat rifahı və keyfiyyətinin mənbəyi, dövlətin rəqabət qabiliyyətliliyi və təhlükəsizlik şərtidir. Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafı hər zaman görkəmli siyasi və dövlət xadimi, cəmiyyətin və dövlətin rifahı naminə özünün titanik fəaliyyəti, idarəetmə mədəniyyəti və uğurları ilə bütün dünyada yüksək nüfuz qazanmış, Azərbaycan xalqının Ümümmilli lideri Heydər Əliyevin diqqət mərkəzində olmuşdur. “Xalq bir çox xüsusiyyətləri ilə tanınır, sayılır və dünya xalqları arasında seçilir. Onlardan ən dəyərlisi, ən əhəmiyyətli – mədəniyyətdir”, - deyə o qeyd edirdi. Elmi və təhsili inkişaf etdirməyə, ziyahların, istedadlı alimlər, şairlər, bəstəkarlar, rəssamlar, yazıçıların, artistlərin nüfuzunu yüksəltməyə, Azərbaycan xalqının dilinin və mənəviyyətinin inkişafına yardım etməyə çağıraraq, Heydər Əliyev hesab edirdi ki, məhz mədəniyyət bəşəriyyətin topladığı ən yaxşılarla xalqları zənginləşdirir. Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev, Ümümmilli liderin siyasi kursunu davam və inkişaf etdirərək, özünün praktik fəaliyyəti ilə milli mədəniyyətə - təhsil, elm və incəsənətin inkişafına, maddi və qeyri-maddi mədəni irsin qorunub saxlanmasına, iqtisadiyyatın rəqabət qabiliyyətliliyinə və beynəlxalq əməkdaşlığa böyük töhvə verir. Azərbaycanın ali məktəblərində “Kulturologiya” fənninin tədrisi və onun əsaslarının tələbələrə aşılması müəllimlərin qarşısında duran ən vacib məsələlərdən biridir. Dinşünaslıq Dinşünaslıq dini inancların, davranışların və institutların öyrənilməsinə həsr olunmuş elmi tədqiqatın akademik sahəsidir. O, sistematik, tarixi məlumatlı və mədəniyyətlərarası perspektivlərə diqqət yetirməklə dini təsvir edir, müqayisə edir, şərh edir və izah edir. Dinşünaslığın tədqiq predmetinə dinin yaranma, inkişaf və fəaliyyət qanunları ilə yanaşı, onun strukturu və müxtəlif komponentləri, müxtəlif hadisələri	5

	də daxildir.	
26.	Şəxsiyyətin psixologiyası Şəxsiyyət psixologiyası psixologiyanın şəxsiyyəti, müxtəlif fərdi prosesləri, psixi həyatın dinamik tərəflərini və fərdi fərqləri öyrənən bir sahəsidir. Bu elm daxilində dünya, həyat, cəmiyyət və başqaları ilə münasibətdə şəxsiyyətin mənzərəsini əlaqələndirir. Şəxsiyyət psixologiyası fərd, şəxsiyyət və fərdiyyət anlayışlarına aydınlıq gətirir, şəxsiyyətin formalaşması istiqamətlərini müəyyən edir, şəxsiyyətin formalaşmasına təsir göstərən bioloji və sosial amillərin nisbətində diqqət yetirir, bu sahədə mövcud yanaşmaları nəzərdən keçirir. Bununla yanaşı bu elm sahəsində şəxsiyyət nəzəriyyələri, şəxsiyyətin strukturu ilə bağlı yanaşmaları təhlil edilir. Psixosomatika Psixosomatika müxtəlif xəstəliklərin yaranmasında psixoloji təsirlərin rolunu öyrənir. Bu kursda psixoloji amillərin somatik xəstəliklərin yaranmasına, gedişinə, nəticələrinə təsiri öyrənilir. Bu fənn çərçivəsində psixosomatik problemin tədqiqat sahəsi, psixika və bədənin qarşılıqlı əlaqəsini öyrənilməsinə yönəlmiş tədqiqatlar nəzərdən keçirilir. Ümumiyyətlə, psixosomatikanın bir elm kimi öyrənilməsinin mövzusu xəstəliklərin baş verməsi və gedişində psixoloji amillərin rolunun aydınlaşdırılmasıdır. Nəzərə alınmalıdır ki, psixi amillər təkcə bəzi xəstəliklərə təhrik etmir, həm də bir çox xəstəliklərin yaranmasının əsası kimi çıxış edir. Bu kursda həmçinin psixosomatik pozuntular və onların aradan qaldırılmasına imkan yaradan psixoloji metodlar və texnikalar öyrədilir.	5
27.	Multikulturalizm Bu fənn daxilində bir sıra məsələləri, o cümlədən multikulturalizm fənninin mahiyyəti və əhəmiyyəti, Azərbaycanda yaşayan müxtəlif azsaylı xalqların adət-ənənələri, multikulturalizmin sosial-iqtisadi inkişafa təsirləri, multikulturalizmin xarici siyasətə təsirləri, multikulturalizmi Azərbaycan Respublikasının Dövlət siyasəti olaraq təhlil etmək, Azərbaycan multikulturalizmi ilə dünya multikulturalizm nümunələrini müqayisəli təhlili və s. kimi məsələləri öyrənir. Sosiologiya Bu fənn sosial hadisələri və prosesləri bütöv sosial sistem olan cəmiyyət kontekstində nəzərdən keçirir, sosiologiyanın strukturunu, predmetini, metodologiyasını, metodlarının xüsusiyyətlərini, müasir sosioloji biliyin nəzəri səviyyələrini, eləcə də xüsusi sosioloji konsepsiyaların rəngarəngliyini təhlil və tədqiq edir. Bu sahədə elmi axtarışların mümkün perspektivlərini öyrənir.	3
28.	Psixopatologiya Psixopatologiya psixiatriya və klinik psixologiyanın inteqrasiyasında yaranan psixologiyanın bir sahəsi olub, psixi pozuntuları tədqiq edir. Əsas üsullar klinik müşahidə və söhbətdir. Psixopatologiya fənni daxilində - bir çox psixi xəstəliklərin əsas, xarakterik xüsusiyyətlərini, psixi fəaliyyət patologiyasının təzahür və inkişaf qanunauyğunluqlarını, etiologiyası və patogenezinin ümumi məsələləri, psixopatoloji proseslərin xarakteri, onların səbəbləri, təsnifat prinsipləri, tədqiqat və müalicə-üsulları öyrənilir. Bununla yanaşı bu elm çərçivəsində fərdi psixopatologiyanın məsələləri də diqqət mərkəzinə gətirilir. Bu zaman fərdi-psixi xəstəliklər, onların etiologiyası, patogenezi, klinikası, inkişaf qanunauyğunluqları, müalicə və reabilitasiya üsulları müəyyən edilir. Emosiya və motivasiya “Emosiya və motivasiya” fənni ümumi psixologiyanın bir sahəsidir. Bu kursda emosiya və motivasiya haqqında psixoloji biliklərin tətbiqi istiqamətləri ilə tanış etmək, emosiyaların qeyri adi qüvvəsindən istifadə etməklə tələbələrdə idrak	5

	fəaliyyətini fəallaşdırmaq yolu ilə, təlim prosesinin məhsuldarlığını yüksəltmək, hiss, emosiya və motivlərin koməyi ilə insanın gündəlik həyatında rastlaşdığı bioloji, psixoloji problemlərin mexanizmləri öyrədilir. Bu fənn çərçivəsində emosiya və motivasiya haqqında ümumi məlumat verilir, bu problemin öyrənilməsinə yönəlmiş nəzəriyyələr təhlil olunur, emosiya və motivasiyanın təsnifatı aparılır, onların öyrənilməsi metodları nəzərdən keçirilir.	
29.	Məntiq (psixoloji) Məntiq fənni insana imkanları obyektiv qiymətləndirməyə, tez və düzgün qərar verməyə, fikirləri aydın şəkildə ifadə etməyə, həmsöhbəti düzgün arqumentlərdən istifadə edərək inandırmağa, qeyri-müəyyən vəziyyətlərdən uzaq olmağa kömək edir. Bu fənn məntiqi düşünmə qabiliyyətini qiymətləndirir, məntiqi qanunauyğunluqları qavramaq və tətbiq etmək bacarığını ölçür və müxtəlif sahələrdə məlumat fondunun nə qədər zəngin olduğunu öyrənməyə imkan verir. Koqnitiv psixologiya Koqnitiv psixologiya təfəkkürün eksperimentə və riyazi modelləşdirilməsinə yönəlmiş psixologiyanın bir istiqamətidir. Bu elm sahəsi koqnitiv psixologiya məktəbinin əsasında yaranmışdır. Bu fənn yaddaş, diqqət, hisslər, məlumatın təsviri məntiqi təfəkkür, təxəvvül, qərar qəbul etmə qabiliyyətləri kimi idrak proseslərini öyrənən psixologiya sahəsidir. Müasir psixologiyanın bir sıra məsələlərinin əsasında koqnitiv psixologiyanın bir çox müddəaları dayanır. Koqnitiv psixologiyanın tədqiqatları psixologiyanın digər sahələrində, xüsusilə sosial psixologiya, şəxsiyyət psixologiyası, təhsil psixologiyası, eləcə də süni intellekt sistemlərinin qurulmasında geniş istifadə olunur. Bu fənn daxilində qavrayış, təxəvvül, təfəkkür, nitq, yaddaş və digər idrak prosesləri siqnalların ötürülməsi, informasiyanın işlənməsi və modelləşdirilməsi kontekstində öyrənilir. Bununla yanaşı koqnitiv psixologiyada insana təsir edən beynin gizli mexanizmlərinə daha çox diqqət yetirilir, kompleks davranış mexanizmləri (sevgi, dostluq və ya altruizm) ilə daha çox maraqlanırlar.	3
30.	Psixologiyada informasiya texnologiyalarının tətbiqi Bu fənn yəni Psixologiyada informasiya texnologiyalarının tətbiqi bu günün və gələcəyin tələblərinə cavab verən, hərtərəfli biliyə malik mütəxəssis-kadr kimi yetişdirilən tələbənin müasir İKT vasitələrindən gələcək peşə fəaliyyətində səmərəli və tələb olunan səviyyədə istifadə etməsinə, mövcud informasiya bolluğunda şəxslərin, təşkilatların və cəmiyyətin maraqlarına uyğun olaraq, informasiya təhlükəsizliyinin pozulmasına gətirib çıxaran şərait və hərəkətləri aşkar edərək bilməsinə istiqamətləndirilmişdir. Bölmə online tədrisdə istifadə olunan eləcə də, ofis proqramları ilə aktiv işləmə bacarıqlarını təkmilləşdirir. İnformasiyanın idarə edilməsi İnformasiyanın idarə edilməsi fənni İKT baza kompüter bilikləri fənninin davamı olaraq tədris edilir. Fənnin tədrisində əsas məqsəd - İKT baza kompüter bilikləri fənnində öyrənilənlərin tətbiqi ilə tanış olmaq, informatlaşmış cəmiyyət dövründə müasir informasiya texnologiyalarının tətbiq sahələrini öyrənmək və onları düzgün tətbiq edə bilməkdir. Belə ki, burada dövlət idarəçiliyində, iqtisadiyyatda, bank və turizm sektorunda, biznes sahəsində informasiya texnologiyalarının rolu, həmçinin bulud texnologiyaları, onun tətbiqləri və modelləri haqqında məlumat verilir.	3
31.	İşgüzar ingilis dili İngilis dili beynəlxalq dil olmağı ilə yanaşı, həmçinin əsas işgüzar dildir. Bu baxımdan işgüzar ingilis dilinin yüksək səviyyədə bilməsi xüsusi əhəmiyyət kəsb edir. Belə ki, işgüzar ingilis dili bacarıqlarının artırılması iş effektivliyini, biznes və karyera perspektivlərinin yüksəldilməsinə köməklik edəcəkdir. Bu fənn vasitəsi ilə tələbələr şifahi ingilis dili üzrə işgüzar ünsiyyət bacarıqları və özünə inamı artırmaq, müzakirə və danışıqlar üçün dil bacarıqlarını inkişaf etdirmək, ingilis dilində təqdimatlar etmək, işgüzar yazışma qaydaları, habelə ingilis dilli ölkələrin biznes	3

	mədəniyyəti və protokol məsələlərini öyrənmək imkanına yiyələnəcəklər. Xarici dilin tədrisi zamanı tələbələrdə dilin komponentlərinin (tələffüz, lüğət və qrammatika) və dil bacarıqlarının (oxu,yazı, dinləmə və danışmaq) inkişaf etdirilməsi diqqət mərkəzində durur. Tədris materialının ardıcılığına gəldikdə demək lazımdır, ki burada məqsəd tələbələrlə şifahi nitq vərdişlərini mümkün qədər tez inkişaf etdirməkdən ibarətdir, yəni ilk növbədə dildə ən çox yayılmış hadisələri öyrənmək lazımdır. Bu fənnin tədrisində qrammatikaya da xüsusi yer verilir. Təlim prosesində tələbələrlə müstəqil çalışmaq bacarıq və vərdişlərini aşılamaq lazımdır. Fənnin əsas məqsədi tələbələri danışmaq zamanı tərcümədə qarşıya çıxan problemlərlə tanış etmək və birbaşa ünsiyyətdir. Hər dərstdə yeni materiallar, psixologiya ixtisasına aid terminlər tələbələrə təqdim olunur, mətn,yeni sözlər, ifadələr və onların izahı izah olunur. Dərsin tədrisində Psixologiya ixtisasına aid terminlərin müzakirəsinə geniş yer verilir.	
	İqtisadiyyat Fənnin əsası mülkiyyət münasibətləri, iqtisadi sistem, iqtisadi insan modelləri, iqtisadiyyatda əmək münasibətləri, əmək bazarı, əmək haqqı, məşğulluq, həyat səviyyəsi, əmtəə-pul münasibətləri, istehlak xərcləri və mənfəət, bazar iqtisadiyyatı və onun modelləri, kapital bazarı, torpaq bazarı, rent münasibətləri, ictimai təkrar istehsal sistemində qeyri-istehsal sahələrinin rolu, müasir iqtisadi şəraitdə sığorta, dünya təsərrüfatı ilə bağlı məsələləri əhatə edir.	
32.	Müqayisəli psixologiya Müqayisəli psixologiya psixikanın təkamülü ilə öyrənilməsi ilə məşğul olan psixologiyanın bir sahəsidir. Zoopsixologiya, tarixi və etnik psixologiyadan alınan məlumatları birləşdirir. Ontogenez və filogenezdə heyvanların və insanların psixi proseslərini müqayisə edir, sosial-tarixi amillərlə, əmək fəaliyyətinin, ictimai həyatın, nitqin və insan şüurunun inkişafı ilə əlaqədar keyfiyyət fərqlərini aşkar edir. Psixoloji konsultasiya Psixoloji məsləhət müasir psixologiyanın tətbiqi sahəsidir. Onun vəzifəsi psixi və somatik cəhətdən sağlam insanlara öz problemləri ilə üzləşdikləri vəziyyətlərdə psixoloji yardım göstərmək üçün nəzəri əsaslar və tətbiqi proqramlar hazırlamaqdır. Psixoloji konsultasiya psixoloq və müştəri arasında onun həyat vəziyyəti haqqında bərdəfəlik, situasiyayönümlü söhbətin psixoloji mexanizmlərini və prosedur qaydalarını öyrədir. Bu kursda psixoloji konsultasiyanın növləri, peşəkar məsləhətin aparılması qaydaları, psixoloji konsultasiyanın metodologiyası, psixoloji yardımın göstərilməsi üsulları və texnikaları nəzərdən keçirilir.	4
33.	Etnopsixologiya Etnopsixologiya fənni respublikamızda bizim etnik-psixoloji keçmişimiz barədə, etnik milli hislər, adət və ənənələr, etnik stereotip və yönümlər, etnoslararası münasibətlər, etnik milli xarakterlər, etnosun davranış və rəftarınaonların təsiri kimi vacib problemləri araşdırır. Bu fənn tələbələrə hər bir mütəəssisenik –psixoloji problemlərə dərinlən bələd olmağa yönəlməklə millətlərarası münasibətlərdə yol verilmiş səhvləri bir daha təkrarlanmağa, özünün praktik fəaliyyətində ondan bəhrələnməyə imkan verir. Etnopsixologiyailə bağlı təsəvvürlərin formalaşması.Bu kursda tələbələrin psixoloji yetkinliyini, inkişafını yaxşılaşdırmaq, etnopsixologiya sahəsində peşəkar bacarıqlar formalaşdırılması, xarici ölkələr ilə əməkdaşlıqda tolerantlığın yaradılması, etnopsixologiyanın əsasları, müxtəlif millətlərin və xalqların milli-psixoloji xüsusiyyətləri ilə tanışlıq, müxtəlif xalqların etnik-psixoloji xüsusiyyətləri və onların fərqli hadisələr zamanı təzahür edən davranış formaları öyrədilir.	4
	Konfliktlər psixologiyası Konfliktlər psixologiyası münaqişələri, onların səbəblərini, münaqişə vəziyyətlərinin inkişaf mexanizmlərini və qanunauyğunluqlarını,konfliktin yaranma səbəblərini və eskalasiyasını, münaqişə tərəflərini, onların mənfəi və müsbət nəticələrini,	

	sosial funksiyalarını, qarşısının alınması yollarını, lokallaşdırılması imkanlarını və üsullarını araşdıran kompleks fənlərəsas bir elmdir.	
34.	Mədəniyyətlərəsas psixologiya Mədəniyyətlərəsas psixologiya fərqli mədəni və etnik qruplara mənsub şəxslərin psixologiyasındakı oxşar və fərqli cəhətləri, elmin metodiki və metodoloji məsələlərini, inkişaf tarixini, mədəniyyət və şəxsiyyət konsepsiyasını, mədəniyyətlərəsas adaptasiya problemlərini, mədəniyyətlərəsas adaptasiyanın mərhələləri və onların xüsusiyyətlərini öyrənir. Bu fənn tələbələrə hər bir psixoloji problemlərə dərinləndən bələd olmağa yönəlməklə mədəniyyətlərəsas münasibətlərdə yol verilmiş səhvləri bir daha təkrarlanmağa, özünün praktik fəaliyyətində ondan bəhrələnməyə imkan verir. Bu kurs daxilində mədəniyyətlərəsas psixologiya ilə bağlı təsəvvürlərin formalaşmasının istiqamətləri, mədəniyyətlərəsas psixologiya sahəsində peşəkar bacarıqların formalaşdırılması, müxtəlif xalqların milli-psixoloji xüsusiyyətlərinin öyrənilməsi, o cümlədən müxtəlif xalqların etnik psixoloji xüsusiyyətləri və onların fərqli hadisələr zamanı davranış formalarının təzahürləri məsələləri də öyrənilir. Psixoloji nəzəriyyələr Psixoloji nəzəriyyələr fənni çərçivəsində dünyanı dəyişdirən əsas psixoloji nəzəriyyələr nəzərdən keçirilir. Burada öyrənmə nəzəriyyələri, şəxsiyyət nəzəriyyələri, təfəkkür nəzəriyyələri, intellekt nəzəriyyələri, hafizə nəzəriyyələri, diqqət nəzəriyyələri duyğu və qavrayış nəzəriyyələri və s. kimi mövzular öyrədilir.	4
35.	Psixofarmakologiya Psixofarmakologiya psixotrop dərmanların təsir mexanizmlərinin yaradılması və tədqiqi ilə məşğul olan nəzəri və klinik təbabətin kompleks bölmələrindən biridir. Bu elm nəzəri nailiyyətlər əsasında və farmakologiya, biokimya, neyrofiziologiya və digər fənlərin metodlarından istifadə etməklə inkişaf edir. Psixofarmakologiya psixiatriyanın tibbi və digər təsirlərini öyrənməyə həsr olunmuş bölməsidir. Psixi pozuntular üçün dərman müalicəsinin inkişafında iştirak edən şəxsin psixi fəaliyyətinə bioloji aktiv maddələrin təsirinin öyrənilməsi bu elmin diqqət mərkəzindədir. Bu elm müxtəlif elmlərin o cümlədən, biokimya, biologiya, fiziologiya, neyropsixologiya və s. kimi elmlərin kəsişmə nöqtəsindədir. Psixofarmakologiyanın tədqiqat obyektini psixofarmakoloji preparatların işlənməsi, sınaqdan keçirilməsi, farmakokinetikası və farmakodinamikası və əlavə təsirlərinin öyrənilməsidir. Ünsiyyət psixologiyası Ünsiyyət psixologiyası insanlar arasında ünsiyyət və münasibətlər problemlərini öyrənən və onun həll üçün effektiv yollar göstərən bir elmdir. Buraya verbal və qeyri-verbal ünsiyyət, ünsiyyət stereotipləri, ünsiyyət formaları və vasitələri, ünsiyyət dili, danışıq sənəti və bir çox başqa mövzular daxildir. Həmçinin bu kursda ünsiyyətin psixoloji mahiyyəti, qospitalizm effekti, ünsiyyətin qurulmasının əsas mexanizmləri, effektiv ünsiyyətin yolları, o cümlədən ünsiyyətin mərhələləri nəzərdən keçirilir.	4
36.	Kriminal psixologiya Kriminal psixologiya hüquq psixologiyasının mühüm sahələrindən biri olub hüquq pozuntusunun psixoloji mexanizmlərini və cinayət əməlinə yol verən hüquq-pozanların psixoloji xüsusiyyətlərini öyrənir. Başqa sözlə, kriminal psixologiya ayrı-ayrı şəxslərdə cinayətkar yönümün, cinayətkarlığa meyilliliyin, cinayət törətmək fikrinin, niyyətinin yaranmasının, cinayətin hazırlanması və həyata keçirilməsinin, eləcə də cinayətkar davranış stereotipinin yaranmasının psixoloji qanunauyğunluqlarını öyrənir. Kriminal psixologiya cinayətkarların şəxsiyyətini, onlara təsir etməyin psixoloji yol və vasitələrini öyrənir. Bununla yanaşı bu elm sahəsində kriminal şəraitdə şəxsiyyətin immunitetinin mexanizmi, cinayətkarlığın qarşısını almaq üçün tövsiyələrin işlənilib hazırlanması yolları, zorakı cinayətkarların, eləcə də müəyyən maddi mənafe və təmənnə ilə bağlı cinayətkar davranışın formalaşma mexanizmləri, həmin şəxslərin psixoloji xüsusiyyətləri, cinayətkar qrupların	5

	strukturu və psixoloji xüsusiyyətləri öyrənilir. Psixoloji diaqnostika Psixodiaqnostika insanın fərdi psixoloji xüsusiyyətlərini qiymətləndirmək və ölçmək üçün metodlar hazırlayan nəzəriyyə, prinsiplər və vasitələri inkişaf etdirən psixologiyanın bir sahəsidir. Hazırda psixodiaqnostika predmetinin məzmunu normadan kənara çıxma olub-olmamasından asılı olmayaraq fərdi psixoloji xüsusiyyətlərin öyrənilməsi metodlarının işlənilib hazırlanmasına yönəlmişdir.	
37.	Uşaq psixologiyası Uşaq psixologiyası bu elmin yarımsının inkişaf tarixini, əsas sahələrini, uşaq psixologiyanın tədqiqat prinsipləri və metodlarını, həmçinin uşaq psixologiyanın bölmələri, uşaq psixologiyanın digər elmlərlə qarşılıqlı əlaqəsi, psixi inkişafın qanunauyğunluqları, psixi inkişafın zəruri şərtləri, psixi inkişaf və ünsiyyət, ailədaxili və ailədənənar ünsiyyət, pedaqoji ünsiyyət kimi məsələləri öyrənir. Bu elm daxilində psixi inkişaf və təlim, psixi inkişafı ilə bağlı psixoloqların fikirləri, psixi inkişafın akselerasiyası, urbanizasiya ilə əlaqədar fərziyələr, yaş böhranlarının təhlili nəzərdə tutulur. Eləcə də çağalığ dövrünün mərhələlər üzrə inkişafı, körpənin fiziki və psixi inkişafı, körpənin cisim və hadisələrlə ünsiyyəti, körpələrdə əşyavi və təsviri fəaliyyət, körpənin nitq inkişafı, körpəlik dövründə diqqətin və hafizənin inkişafı, körpəlik dövründə təfəkkürün inkişafı, körpəlik dövründə hisslərin inkişafı, körpəlik dövründə yaş böhranı kimi məsələlərin təhlili nəzərdə tutulur. Məktəbəqədər yaş dövrünün psixoloji xüsusiyyətləri, uşaqların fiziki inkişafı, uşaqlarda motivasiya sahəsinin formalaşması, məktəbəqədər yaş dövründə uşaq şəxsiyyətinin inkişafı, məktəbəqədər yaş dövründə hisslərin və iradənin inkişaf xüsusiyyətləri, məktəbəqədər yaş dövründə nitqin inkişaf xüsusiyyətləri, məktəbəqədər yaş dövründə diqqətin, hafizənin, təfəkkürün, təxəyyülün inkişaf xüsusiyyətləri, uşağın məktəb təliminə psixoloji hazırlığı, kiçik məktəblilərin psixoloji xüsusiyyətləri, psixi və fiziki inkişaf istiqamətləri kimi məsələlərin öyrənilməsi ön plana çəkilir. Psixoloji testlər və ölçülər “Psixoloji testlər və ölçülər” fənni fərdi-psixoloji xüsusiyyətləri və keyfiyyətlərini, o cümlədən psixi fizioloji və şəxsi xüsusiyyətlərin, qabiliyyətlər, bilik və bacarıqların, psixi vəziyyətlərin ölçülməsinə yönəlmiş məsələləri özündə ehtiva edir. Bu fənn daxilində qiymətləndirmə və ölçmə texnikasının, metodların validliyi, obyektivliyi, mötəbərliyi ayırd edilir, testlərin tərtib olunma mexanizmləri və standartları müəyyən edilir. Bu fənn çərçivəsində testlər və ya ölçmə metodları fərqli tipli standartlaşdırılmış suallar və ya tapşırıqlar toplusu kimi, nəticələrin kəmiyyətcə qiymətləndirilməsinə imkan verən bir və ya bir neçə ölçü şkalası kimi, hər bir tapşırığa hər cavabın bir və ya bir neçə ölçmə şkala ilə əlaqəsi kimi, subyekt üçün birmənalı (standart) təlimatların mövcudluğu kimi nəzərdən keçirilir. Fənnin tədrisi zamanı müəyyən psixi funksiyaları ölçmək üçün effektiv testləri müəyyən meyarlar əsasında seçilməsinə, işlənmə texnikasına və s. xüsusi diqqət yetirilir.	4
38.	Psixiatriyanın əsasları Psixiatriyanın əsasları müxtəlif psixi xəstəliklərin simptomlarının müəyyən edilməsini, diaqnostik söhbətin aparılması istiqamətlərini, psixi əlamətlərin müəyyən edilməsi imkanlarını, pozuntuların və onların təsnifatının aparılmasını, psixi və diferensial diaqnostik davranış pozuntularını aşkarlanmasını, xəstənin vəziyyətinin proqnostik qiymətləndirilməsi məsələlərini öyrənir. Bu elm çərçivəsində psixiatrik müayinə, məcburi xəstəxanaya yerləşdirmə, tibbi-sosial ekspertiza prosedurunun həyata keçirilməsi planlaşdırır, psixi xəstəlikdən əziyyət çəkən pasiyentlərin davranış pozuntuları aşkarlanır, onların müalicəsi istiqamətləri müəyyənləşdirilir. Bununla yanaşı bu elm sahəsində psixi və ya yan təsirlərin, ağırlaşmaların korreksiyasının aparılması yolları, psixi və davranış pozuntularının kəskinləşməsi-	6

	nin qarşısının alınması üçün tibbi müdaxilənin gerçəkləşdirilməsi, xəstəliklərin baş vermə riskinin yüksək olan populyasiyalarda, həmçinin xəstələrdə bu pozuntuların ilkin əlamətlərini müəyyən edilməsi də həyata keçirilir.	
	Neyrolinqvistik proqramlaşdırma. Neyrolinqvistik proqramlaşdırma fənni şəxsiyyətlərarası ünsiyyətə, şəxsiyyətin inkişafına və psixoterapiyaya psevdoelmi yanaşmadır. Bu kursda NLP-nin yaranma tarixi, nevroloji proseslər, dil və davranış nümunələri, eləcə də arzu olunan məqsədlərə çatmaq üçün onlara xüsusi texnika ilə təsir etmək bacarığı, psixoloji problemləri aradan qaldırmaq üçün texnikalar və s. kimi mövzular öyrədilir. NLP texnikaları müəyyən bir sahədə uğur qazanmış insanların bacarıqlarını əldə etmək üçün davranışlarını kopyalamaq və ya modelləşdirmək məqsədi daşıyır.	
	Təcrübə	30
	Cəmi	240